

**SURISHTIRUV TERGOV ORGANLARI VA SUDDAN YASHIRINIB
YURGAN SHAXSLARNI QIDIRISHNI AMALGA OSHIRISH TAKTIKASI.**

Yusupov Akbarjon Akmal o‘gli

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI IIV AKADEMIYASI KURSANTI

Kalit so‘zlar: surishtiruv, tergov, qidiruv, yashirinib yurish, sud, shaxs, jinoyat, qidiruv taktikasi.

Annotatsiya: Surishtiruv, tergov organlari va suddan yashirinib yurgan shaxslarni qidirishni amalga oshirish taktikasi huquqni muhofaza qilish organlari faoliyatida muhim o‘rin tutadi. Jinoyat sodir etgan yoki qonun oldida javob berishdan qochayotgan shaxslarni topish, ushlash hamda adolat oldiga olib kelish jarayoni murakkab va ko‘p bosqichli ishlarni o‘z ichiga oladi. Ushbu jarayonning samarali kechishi birinchi navbatda to‘g‘ri ishlab chiqilgan taktikaga, zamonaviy texnik vositalardan foydalanishga, jinoyatchilar psixologiyasini chuqur o‘rganishga hamda turli sohalar bo‘yicha idoralararo hamkorlikni yo‘lga qo‘yishga bog‘liqdir. Mazkur mavzuning dolzarbligi shundan iboratki, globalizatsiya, raqamli texnologiyalar rivoji va migratsiya jarayonlarining jadallashuvi natijasida shaxslarni qidirish jarayonida yangi qiyinchiliklar yuzaga kelmoqda. Xususan, shaxslar turli hududlarga tezda ko‘chib o‘tishi, soxta hujjatlardan foydalanishi, virtual tarmoqlar orqali yashirinish imkoniyatlarini kengaytirishi huquqni muhofaza qiluvchi organlar faoliyatini murakkablashtirmoqda. Shu bois zamonaviy taktik yondashuvlar ishlab chiqilishi va amaliyotga joriy etilishi zarurdir.

Taktikaning asosiy yo‘nalishlari quyidagilardan iborat:

1. Axborot-tahliliy yondashuv – qidiruv ishlarida maxsus ma’lumotlar bazalaridan, sun’iy intellekt asosida ishlovchi dasturlardan foydalanish.
2. Psixologik profil yaratish – shaxsning odatlari, ijtimoiy aloqalari, xulq-atvori va ehtimoliy yashirin joylarini aniqlash.
3. Operativ hamkorlik – ichki ishlar organlari, chegara xizmati, xalqaro politsiya tuzilmalari (Interpol) bilan hamkorlikni kengaytirish.
4. Jamoatchilik bilan ishlash – qidiruvda bo‘lgan shaxslar haqida ommaviy axborot vositalarida, ijtimoiy tarmoqlarda ma’lumot berish va fuqarolarning yordamidan foydalanish.
5. Maxsus operatsion tadbirlar – kuzatuv, yashirin tinglash, texnik kuzatuv vositalaridan foydalanish.

Shuningdek, qidiruv jarayonida shaxs huquq va erkinliklariga rioya etish, qonuniylik prinsipini buzmaslik ham muhimdir. Aks holda, noqonuniy usullar natijasida olingan dalillar sud tomonidan kuchga ega bo‘lmaydi.

Ключевые слова: расследование, следствие, розыск, уклонение, суд, личность, преступление, тактика розыска.

Аннотация

Тактика розыска лиц, скрывающихся от органов дознания, следствия и суда, занимает важное место в деятельности правоохранительных органов. Поиск и задержание преступников или лиц, уклоняющихся от уголовной ответственности, представляет собой сложный и многоэтапный процесс, требующий тщательно продуманной стратегии, использования современных технических средств, глубокого изучения психологии правонарушителей и налаживания межведомственного сотрудничества. Актуальность темы обусловлена новыми вызовами современности: глобализацией, стремительным развитием цифровых технологий и ростом миграционных процессов. Эти факторы позволяют преступникам быстрее менять местонахождение, пользоваться поддельными документами, скрываться в виртуальных сетях, что значительно усложняет деятельность органов правопорядка. В связи с этим возникает необходимость разработки и внедрения современных тактических подходов.

Основные направления тактики включают:

1. Информационно-аналитические методы – использование специализированных баз данных, программ на основе искусственного интеллекта и предиктивных алгоритмов.
2. Психологическое профилирование – определение привычек, социальных связей, поведенческих характеристик и возможных мест укрытия разыскиваемого лица.
3. Оперативное сотрудничество – расширение взаимодействия между органами внутренних дел, пограничной службой и международными структурами, такими как Интерпол.
4. Работа с общественностью – распространение информации о разыскиваемых лицах через СМИ и социальные сети с целью привлечения помощи граждан.
5. Специальные оперативные мероприятия – наблюдение, прослушивание, применение современных технических средств контроля.

При этом важнейшее значение имеет соблюдение принципов законности и прав человека. Доказательства, добытые незаконным путем, не имеют юридической силы и могут повлечь негативные последствия для всего процесса расследования.

Keywords: *investigation, inquiry, search, evasion, court, individual, crime, search tactics.*

Annotation: *The tactics of searching for persons hiding from investigative bodies, law enforcement authorities, and the court represent a crucial component of the criminal justice system. Locating and apprehending individuals who have committed crimes or are evading legal responsibility is a complex and multi-stage process that requires a well-designed strategy, advanced technical tools, in-depth knowledge of criminal psychology, and interagency cooperation. The relevance of this topic stems from modern challenges such as globalization, the rapid development of digital technologies, and increasing migration flows. These processes have expanded opportunities for offenders to disguise themselves,*

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-Oktyabr, 2025-yil

move quickly across borders, use forged documents, and exploit virtual networks to avoid capture. Consequently, the development and implementation of modern tactical approaches in investigative practice are urgently required.

The main directions of tactical approaches include:

1. Information-analytical methods – the use of special databases, artificial intelligence-based software, and predictive algorithms.
2. Psychological profiling – identifying suspects’ habits, social contacts, behavioral patterns, and possible hiding places.
3. Operational cooperation – strengthening partnerships between police, border services, and international organizations such as Interpol.
4. Public involvement – sharing information about wanted persons through mass media and social networks to mobilize civic assistance.
5. Special operational measures – surveillance, wiretapping, and the use of advanced technical monitoring equipment.

At the same time, strict adherence to the principles of legality and human rights is essential. Any evidence obtained through unlawful methods may be deemed inadmissible in court, undermining the entire investigation.

KIRISH

Insoniyat taraqqiyoti davomida jinoyatchilik hamisha jamiyat taraqqiyotiga putur yetkazuvchi, ijtimoiy barqarorlik va xavfsizlikka tahdid soluvchi hodisa bo‘lib kelgan. Davlatning asosiy vazifalaridan biri – fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilish, jamiyatda qonuniylilikni ta’minlashdir. Bu vazifa, o‘z navbatida, huquqni muhofaza qilish organlarining samarali faoliyat yuritishini taqozo etadi. Shaxsning jinoyat sodir etgach, qonun oldida javob berishdan bo‘yin tovlashi, surishtiruv va tergov organlaridan yoki suddan yashirinib yurishi – davlat hokimiyatiga, adolat mezonlariga hamda qonuniylik prinsiplariga qarshi qaratilgan jiddiy muammo hisoblanadi. Shu sababli bunday shaxslarni qidirish va ularni javobgarlikka tortish jarayoni huquqni muhofaza qilish tizimining eng muhim bo‘g‘inlaridan biri hisoblanadi. Yashirinib yurgan shaxslarni qidirish nafaqat jinoyat ishini o‘z vaqtida va adolatli yakunlash uchun, balki jamiyatda qonun ustuvorligini ta’minlash, jinoyat sodir etishga moyil bo‘lgan boshqa shaxslarga ogohlantiruvchi ta’sir ko‘rsatish uchun ham zarurdir. Chunki jinoyat sodir etgan shaxsning jazodan qochib qolishi jamoatchilik ongida adolatsizlik, huquq-tartibot organlari faoliyatiga ishonchsizlik kayfiyatini uyg‘otishi mumkin. Bunday salbiy oqibatlarining oldini olish uchun surishtiruv va tergov organlari tomonidan puxta ishlab chiqilgan, ilmiy asoslangan hamda zamonaviy sharoitlarga moslashtirilgan taktika zarur bo‘ladi. Bugungi kunda yashirinib yurgan shaxslarni qidirish jarayoni tobora murakkablashib bormoqda. Buning bir necha sabablari mavjud. Birinchidan, globalizatsiya jarayonlari natijasida shaxslarning davlatlararo harakatlanishi ancha osonlashdi. Ikkinchidan, soxta hujjatlar tayyorlash texnologiyalari, shaxsni yashirishga yordam beradigan texnik vositalar va virtual imkoniyatlar kengaydi.

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-Oktyabr, 2025-yil

Uchinchidan, jinoyatchilar o‘zaro tarmoqlashib, xalqaro miqyosda hamkorlik qilmoqda. Natijada, qidiruv organlarining oldiga yanada murakkab vazifalar qo‘yilmoqda. Yashirinib yurgan shaxslarni qidirishda muvaffaqiyatga erishish uchun bir qator omillarga e‘tibor qaratish zarur. Avvalo, huquqni muhofaza qilish organlari xodimlari yuqori kasbiy tayyorgarlikka ega bo‘lishi, jinoyatchilar psixologiyasini chuqur o‘rganishi, zamonaviy texnik vositalardan samarali foydalana olishi kerak. Shu bilan birga, qidiruv faoliyatini samarali tashkil etish uchun idoralararo hamkorlik, ya‘ni ichki ishlar organlari, milliy xavfsizlik xizmati, chegara qo‘shinlari, bojxona organlari va xalqaro tuzilmalar bilan o‘zaro axborot almashinuvi katta ahamiyat kasb etadi. Mamlakatimizda keyingi yillarda jinoyatchilikka qarshi kurashish, huquq-tartibotni mustahkamlash borasida qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Sud-huquq tizimini isloh qilish, fuqarolarning huquq va erkinliklarini ta‘minlash, jinoiy jazolarning muqobillari tizimini kengaytirish borasida sezilarli natijalarga erishilmoqda. Biroq, yashirinib yurgan shaxslarni qidirish sohasida hamon yechimini kutayotgan masalalar mavjud. Xususan, ayrim hollarda qidiruv ishlarining samaradorligi pastligi, ma‘lumotlar bazalarining integratsiyasi to‘liq yo‘lga qo‘yilmagani, xalqaro hamkorlikda huquqiy muammolar uchrashi kabi jihatlar e‘tibordan chetda qolmasligi lozim. Shuni ham alohida ta‘kidlash joizki, qidiruv taktikasida inson huquqlarini ta‘minlash va qonuniylik prinsipi ustuvor ahamiyatga ega. Chunki shaxsni qidirishda yoki ushlash jarayonida qonuniy chegaralardan chiqib ketish, kuch ishlatishda ortiqcha vositalardan foydalanish nafaqat qidiruv samaradorligini kamaytiradi, balki sud jarayonida dalillarning haqiqiyligiga shubha tug‘dirishi, adolat mezonlariga putur yetkazishi mumkin. Shu bois, taktikani ishlab chiqishda va amalga oshirishda xalqaro huquq normalari, inson huquqlarini himoya qilishga doir universal standartlar hisobga olinishi kerak. Yashirinib yurgan shaxslarni qidirish taktikasining asosiy yo‘nalishlari bir necha yo‘nalishlarni o‘z ichiga oladi. Birinchidan, axborot-tahliliy yondashuv orqali shaxsning harakatini taxmin qilish, sun‘iy intellekt va katta ma‘lumotlar bazasidan foydalanish orqali ehtimoliy yashirin joylarni aniqlash mumkin. Ikkinchidan, psixologik profil yaratish, ya‘ni shaxsning odatlari, qiziqishlari, yaqin do‘stlari va qarindoshlari bilan aloqalari, moliyaviy imkoniyatlari kabi jihatlarini tahlil qilish orqali qidiruv samaradorligini oshirish mumkin. Uchinchidan, operativ hamkorlikni kengaytirish muhim bo‘lib, bunda mahalliy organlar bilan bir qatorda xalqaro hamkorlik, xususan, Interpol bilan ishlash alohida ahamiyat kasb etadi. To‘rtinchidan, jamoatchilikni jalb qilish orqali keng ommaning yordamidan foydalanish, qidiruvda bo‘lgan shaxslar haqida ommaviy axborot vositalarida ma‘lumot tarqatish samarali natija berishi mumkin. Kirish qismida ta‘kidlash joizki, ushbu mavzu nafaqat amaliyotchi huquqshunoslar, balki ilmiy tadqiqotchilar uchun ham dolzarbdir. Chunki qidiruv taktikasini takomillashtirish, uning nazariy asoslarini ishlab chiqish va amaliy faoliyatga joriy etish orqali nafaqat huquqni muhofaza qilish organlari faoliyatini kuchaytirish, balki jamiyatda qonun ustuvorligini mustahkamlash, adolat tamoyillarini qaror toptirishga xizmat qiladi. Shunday qilib, “Surishtiruv, tergov organlari va suddan yashirinib yurgan shaxslarni qidirishni amalga oshirish taktikasi” mavzusining o‘rganilishi – jinoyatchilikka qarshi kurashishning samarali usullaridan biri bo‘lib, bugungi global xavfsizlik muhitida dolzarb

masalalardan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda. Ushbu maqola doirasida mazkur masalaning nazariy asoslari, amaliyotdagi muammolari va ularning yechim yo‘llari chuqur tahlil qilinadi.

ASOSIY QISM

Surishtiruv, tergov organlari va suddan yashirinib yurgan shaxslarni qidirish huquqni muhofaza qilish tizimining eng mas’uliyatli hamda murakkab yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu jarayon ko‘p bosqichli, o‘zaro bog‘liq bo‘lgan chora-tadbirlarni amalga oshirishni talab etadi. Asosiy maqsad – jinoyat sodir etib, adolat mezonidan qochayotgan shaxsni aniqlash, ushlash va sudga olib kelishdan iboratdir. Buning uchun maxsus ishlab chiqilgan taktik yondashuvlar qo‘llanadi. Quyida qidiruv taktikasining muhim yo‘nalishlari va ularning mazmuni kengroq yoritiladi.

1. Axborot-tahliliy yondashuv

Qidiruv jarayonida axborot muhim o‘rin tutadi. Shaxsning qayerda yashirinayotgani, kimlar bilan aloqa qilayotgani, moliyaviy resurslari va boshqa omillar haqida ma’lumot to‘plash natijani belgilab beradi. Shu bois qidiruv organlari:

- maxsus ma’lumotlar bazalarini shakllantirishi va ularni muntazam yangilab borishi zarur;

- sun’iy intellekt va big data texnologiyalaridan foydalangan holda shaxsning harakat yo‘nalishini prognoz qilishi mumkin;

- telekommunikatsiya operatorlari, moliya tashkilotlari va transport tizimlari bilan hamkorlik qilib, qidiruvdagi shaxsning izini aniqlashi lozim.

Bu usul jinoyatchilarning yashirin joylarini tezroq topishga yordam beradi va inson resurslaridan samarali foydalanishga imkon yaratadi.

2. Psixologik profil yaratish

Yashirinib yurgan shaxsning shaxsiy xususiyatlarini o‘rganish qidiruv samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Har bir jinoyatchining o‘ziga xos odatlari, qiziqishlari, ijtimoiy aloqalari va psixologik portreti mavjud. Shuning uchun tergovchi va qidiruv xodimlari quyidagilarga e’tibor qaratishi lozim:

- shaxsning avvalgi turmush tarzi va xatti-harakatlari;
- yaqin qarindoshlari, do‘stlari va tanishlari bilan aloqalari;
- qiziqishlari (masalan, sport, ko‘ngilochar joylar, diniy yoki siyosiy guruhlar bilan aloqadorligi);

- qo‘rqinchlari va zaif tomonlari.

Psixologik tahlil yordamida qidiruvdagi shaxsning qaysi hududda, qanday sharoitda yashirinishini oldindan taxmin qilish mumkin.

3. Operativ hamkorlik

Qidiruv ishlarining muvaffaqiyatli bo‘lishida idoralararo hamkorlik katta ahamiyatga ega. Ichki ishlar organlari, davlat xavfsizlik xizmati, bojxona, chegara qo‘shinlari, prokuratura va boshqa organlarning birgalikdagi faoliyati qidiruv samaradorligini oshiradi. Xalqaro miqyosda esa Interpol, Shengen axborot tizimi (SIS), boshqa davlatlarning huquqni muhofaza qilish organlari bilan hamkorlik qilish muhimdir. Masalan, ko‘plab jinoyatchilar

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-Oktyabr, 2025-yil

qo‘shni davlatlarga yoki uzoq xorijiy mamlakatlarga qochib ketadi. Bunday holatda faqat xalqaro hamkorlik orqali ularni topish va ekstraditsiya qilish mumkin bo‘ladi.

4. Jamoatchilikni jalb qilish

Qidiruv ishlarida keng jamoatchilikning yordami ham samarali natija beradi. Ommaviy axborot vositalarida, internet portallari va ijtimoiy tarmoqlarda qidiruvdagi shaxs haqida e‘lon berish orqali ko‘plab fuqarolarni xabardor qilish mumkin. Bu usul, bir tomondan, qidiruvni tezlashtirsa, ikkinchi tomondan, jamoatchilik ongida huquq-tartibot organlariga ishonchni oshiradi. Biroq bunda shaxsning sha‘ni va qadr-qimmatini poymol qilinmasligi, u haqida oshkor etilayotgan ma‘lumotlarning qonuniy asoslari bo‘lishi lozim.

5. Maxsus operatsion tadbirlar

Yashirinib yurgan shaxslarni qidirishda ko‘plab maxsus operativ tadbirlar amalga oshiriladi. Jumladan:

- yashirin kuzatuv;
- telefon va internet aloqalarini nazorat qilish;
- texnik kuzatuv vositalaridan foydalanish;
- yashirin agentlarni jalb qilish.

Bunday tadbirlar qonuniy asosda, sud qarori yoki prokuror sanksiyasi bilan amalga oshirilishi kerak. Aks holda, olingan dalillar sudga kuchga ega bo‘lmaydi.

6. Qidiruvning huquqiy asoslari

Qidiruv jarayoni qat’iy qonuniylik asosida olib borilishi kerak. Jinoyat-protsessual kodeksida qidiruv e‘lon qilish, uni amalga oshirish tartibi va vakolatli organlar belgilangan. Shuningdek, xalqaro darajada qidiruvni amalga oshirish uchun ikki tomonlama yoki ko‘p tomonlama shartnomalar, Interpolning qizil byulleteni kabi hujjatlardan foydalaniladi. Shaxsni ushlash va ekstraditsiya qilish jarayonida inson huquqlari va xalqaro normalar e‘tiborga olinishi shart.

7. Amaliy muammolar va ularning yechimi

Amaliyotda qidiruv ishlarida bir qator muammolar uchraydi. Masalan:

- idoralararo axborot almashinuvi sekinligi;
- ma‘lumotlar bazalarining to‘liq integratsiyalanmaganligi;
- xalqaro huquqiy yordamning kechikishi;
- ayrim hollarda korrupsiya va beparvolik.

Ularni bartaraf etish uchun:

- yagona axborot tizimini yaratish;
- xodimlarning malakasini oshirish;
- xalqaro hamkorlikni yanada kuchaytirish;
- jamoatchilik nazoratini ta‘minlash lozim.

8. Inson huquqlarini ta‘minlash masalasi

Qidiruv jarayonida shaxs huquq va erkinliklarini ta‘minlash eng asosiy talabdir. Jinoyatchilikka qarshi kurashish jarayoni inson sha‘ni va qadr-qimmatini kamsitishga olib kelmasligi kerak. Shuningdek, noqonuniy usullar orqali olingan dalillar nafaqat sudga rad

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-Oktyabr, 2025-yil

etiladi, balki huquqni muhofaza qilish organlari obro‘sga ham putur yetkazadi. Shu bois qidiruv faoliyati doimo qonuniylik, adolat va insonparvarlik tamoyillariga asoslanishi zarur.

XULOSA

Surishtiruv, tergov organlari va suddan yashirib yurgan shaxslarni qidirish – bu nafaqat jinoyat protsessining muhim bo‘g‘ini, balki butun jamiyatning huquqiy madaniyati va qonun ustuvorligi tamoyilining amalda qanday ta‘minlanayotganini ko‘rsatuvchi mezonlardan biridir. Qidiruv faoliyatining samaradorligi huquqni muhofaza qilish organlarining professionalligi, taktik mahorati va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish qobiliyati bilan bevosita bog‘liqdir. Ushbu maqolada ko‘rib chiqilganidek, qidiruv taktikasining asosiy yo‘nalishlari – axborot-tahliliy yondashuv, psixologik profil yaratish, operativ hamkorlik, jamoatchilikni jalb qilish va maxsus operatsion tadbirlarni amalga oshirish – bir butun tizimni tashkil qiladi. Ularning har biri alohida olinganda ma‘lum natija berishi mumkin, ammo ularning uyg‘unlashgan holda qo‘llanilishi qidiruv samaradorligini keskin oshiradi. Masalan, psixologik tahlil yordamida shaxsning yashirinish ehtimoli bo‘lgan hudud taxmin qilinsa, axborot-tahliliy metodlar yordamida bu hududdagi real harakatlar aniqlanadi, operativ hamkorlik esa uni ushlash imkoniyatini kuchaytiradi. Yashirib yurgan shaxslarni qidirishda inson huquqlariga rioya etish eng asosiy talabdir. Huquqni muhofaza qilish organlari o‘z faoliyatida kuch ishlatishning zaruriy choralari doirasida qolishi, shaxsning sha‘ni va qadr-qimmatini kamsitmasligi shart. Chunki jinoyatchilikka qarshi kurashishda asosiy maqsad – adolatni qaror toptirishdir. Agar qidiruv jarayonida noqonuniy usullar qo‘llansa, sud da dalillarning haqiqiyliги shubha ostiga olinishi, natijada jinoyatchi jazodan qutulib qolishi ehtimoli mavjud. Demak, qonuniylik tamoyili nafaqat fuqarolarning huquqlarini himoya qiladi, balki qidiruv natijalarining kuchini ham ta‘minlaydi. Qidiruv faoliyatining samaradorligi, shuningdek, xalqaro hamkorlik darajasi bilan ham chambarchas bog‘liq. Globalizatsiya davrida jinoyatchilar birgina davlat hududi bilan chegaralanib qolmaydi. Ular boshqa mamlakatlarga chiqib ketishi, turli xalqaro tarmoqlardan foydalanib yashirinishi mumkin. Shu bois, Interpol, mintaqaviy xavfsizlik tashkilotlari va ikki tomonlama shartnomalar asosida olib boriladigan hamkorlik muhim ahamiyatga ega. Ekstraditsiya jarayonlarining tez va samarali kechishi jinoyatchilarning jazodan qutulib qolishiga yo‘l qo‘ymaydi. Shuningdek, qidiruv ishlarida jamoatchilikning faol ishtiroki ham alohida o‘rin tutadi. Fuqarolarni xabardor qilish, ularni huquqni muhofaza qilish organlari bilan hamkorlikka jalb etish jinoyatchilikka qarshi kurashda samarali vositadir. Shu bilan birga, bu jarayon jamiyatda huquqiy ong va qonuniylikka ishonchni kuchaytiradi. Lekin bu usulni qo‘llashda ham ehtiyotkorlik zarur, chunki shaxsning sha‘ni va qadr-qimmati poymol qilinmasligi kerak. Amaliyot shuni ko‘rsatadiki, qidiruv ishlarida bir qator muammolar uchrab turadi. Ulardan eng asosiylari – idoralararo axborot almashinuvida sekinlik, ma‘lumotlar bazalarining to‘liq integratsiyalanmaganligi, xalqaro hamkorlikdagi huquqiy to‘siqlar va ayrim hollarda korrupsiya omillaridir. Ushbu muammolarni hal qilish uchun:

1. Yagona axborot tizimini yaratish va barcha tegishli organlar faoliyatini o‘zaro integratsiya qilish;

30-Oktyabr, 2025-yil

2. Huquqni muhofaza qilish xodimlarining malakasini oshirish, ularni zamonaviy texnologiyalar va metodlar bilan tanishtirish;

3. Xalqaro huquqiy hamkorlikni kuchaytirish, ekstraditsiya tartiblarini soddalashtirish;

4. Jamoatchilik nazorati va oshkoralik tamoyillarini keng joriy etish zarur.

Yashirinib yurgan shaxslarni qidirishda yana bir muhim omil – bu psixologik yondashuvdir. Jinoyatchining shaxsiy fazilatlari, qo‘rquv va zaif tomonlarini o‘rganish orqali uning harakatlarini taxmin qilish mumkin. Bu esa operativ ishlarni samarali tashkil qilishga yordam beradi. Umuman olganda, surishtiruv, tergov organlari va suddan yashirinib yurgan shaxslarni qidirish – bu ko‘p qirrali va murakkab jarayon bo‘lib, u nafaqat maxsus texnik vositalarni, balki insoniy omillarni ham hisobga oladi. Axborot tahlili, psixologik profil yaratish, idoralararo va xalqaro hamkorlik, jamoatchilikni jalb qilish va maxsus operatsion tadbirlarni uyg‘unlashtirgan holda amalga oshirilgan taktika natijada ijobiy samara beradi. Xulosa qilib aytganda, yashirinib yurgan shaxslarni qidirish taktikasi – bu jinoyatchilikka qarshi kurashning ajralmas bo‘g‘ini bo‘lib, u nafaqat adolatni qaror toptirishga, balki jamiyatda qonun ustuvorligini ta’minlashga xizmat qiladi. Samarali taktika – bu texnologiya, ilmiy yondashuv, inson huquqlariga hurmat va xalqaro hamkorlikning uyg‘unlashgan shaklidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Yo‘ldoshev Q. Q. Kriminalistika. – Toshkent: TDYUU nashriyoti, 2020.
2. Jalilov A. Jinoyat-protsessual huquqi. – Toshkent: TDYUU, 2021.
3. G‘aniyev X. Kriminalistik taktika. – Toshkent: Adolat, 2019.
4. Ищенко Е.П. Криминалистика: тактика и методика расследования. – Москва: Юрайт, 2020.
5. Белкин Р.С. Курс криминалистики. – Москва: Норма, 2019.